

» ἐπανάστη κατ' αὐτοῦ ἐν Πλακεντία;
 » Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος Σεβῆρος
 » δὲν κατεσφάγη ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ
 » στρατιωτῶν; Οἱ Μαξιμιανοί, πατὴρ καὶ
 » υἱός, δὲν κατέπεσον ἐπίσης θύματα τῆς
 » μανίας τοῦ στρατοῦ αὐτῶν; Τὴν αὐτὴν
 » ποινὴν δὲν ὑπέστησαν ὁ Βαλδῆνος, ὁ
 » Μάξιμος καὶ μάλιστα ὁ ἀνδρείος ἐκεῖνος
 » στρατιωτικὸς καὶ φιλόανθρωπος ἀνὴρ,
 » ἀλλ' ἀτυχῆς Πρόβος, τὸν ὅποιον ὁ
 » πύργος, εἰς ὃν κατέφυγε, δὲν ἴσχυσε νὰ
 » προφυλάξῃ κατὰ τῆς μανικῆς ἐφόδου
 » τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες, διαρρήξαντες,
 » τὰς πύλας αὐτοῦ καὶ βιαίως εἰσβαλόν-
 » τες, διετρώπησαν ἀμέσως τὸ στῆθος του
 » μὲ χίλια ξίφη; Δὲν ὀφείλομεν ἄρα γε
 » νὰ καταγράψωμεν εἰς τὸν αὐτὸν κατά-
 » λογὸν τῶν δολοφονηθέντων καὶ τὸν
 » Γρατιανὸν καὶ τὸν Βαλεντιανόν; Ἐν
 » συντόμῳ, ὅποσοι γενναῖοι ἄνδρες, θαρ-
 » ραλέως πολεμήσαντες καὶ τὸν θάνατον
 » περιφρονήσαντες ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μά-
 » χης, εὗρον αὐτὸν εἰς τὴν μανιώδη ἐπι-
 » βουλὴν τῶν ἰδίων τῶν ἐπαδῶν! Εἰς
 » τί λοιπὸν δύνασαι νὰ ἐγκαυχᾶσαι, εἰμὴ
 » εἰς τὴν ἐφήμερον ἀρχηγίαν πολυκεφά-
 » λου ὕδρας, ἣτις ὤθουμένη ὑπὸ φυλαρ-
 » γυρίας ἢ μίσους ἢ ἐκδικήσεως, καὶ οὐ-
 » δόλως ἀναλογιζομένη τὰς συνεπείας,
 » οὐδ' ὑπ' οὐδενὸς προσκόμματος ἀνα-
 » χαιτιζομένη, ἤθελε διαπράξει πᾶν κα-
 » κούργημα ὑπὸ τῶν ἀχαλινώτων πα-
 » θῶν αὐτῆς ὑπαγορευόμενον; . . .»

Καλῶς, λίαν καλῶς ἐγίνωσκε ταῦτα
 ὁ δυστυχὴς Σατουρνίνος, ὅτε ὁ στρατὸς
 αὐτοῦ τὸν ἀνεκήρυξεν αὐτοκράτορα ἐν Αἰ-
 γύπτῳ περὶ τὸ 262 ἔτος Μ. Χ. Περιβληθεὶς
 τὴν πορφύραν ἀκουσίως αὐτοῦ, τοιαύδε ἀ-
 πῆγγειλε πρὸς τοὺς στρατιώτας:

« Συνάδελφοι στρατιῶται, τί κακὸν
 » ἐποίησα καὶ μοὶ ἐπιβάλλετε τὴν ποινὴν
 » τῆς βασιλικῆς ἡγεμονίας; Ἡ σπάθη
 » ἀδιαλείπτως ἐπικρέμαται ἐπὶ τῶν ἐ-
 » στεμμένων κεφαλῶν καὶ πέριξ αὐτῶν
 » αἱ λόγχαι καὶ τὰ δόρατα. Οὐκ ἀγνοεῖτε
 » ὅτι οἱ κυβερνῶντες ἡμᾶς διατελοῦσι φο-

» βούμενοι τοὺς σωματοφύλακας, ὑπο-
 » πτεύοντες τοὺς συνδιαλεγόμενους μετ'
 » αὐτῶν, ἀμφιβάλλοντες περὶ τῆς πιστό-
 » τητος τῶν ἰδίων ὑπουργῶν, καὶ οὐδε-
 » μίαν ἡδύτητα αἰσθανόμενοι ἐπὶ ταῖς
 » ποικίλοις ἐδέσμασιν αὐτῶν. Εἰσὶν ὑπεύ-
 » θυνοὶ τῶν πολιτικῶν τῶν πράξεων, καὶ
 » αὐτὴ πρὸς τούτοις ἡ ἡλικία τῶν ὑπό-
 » κειται εἰς κατηγορίας καὶ ἐπιπλήξεις.
 » Ἄν ὁ κυβερνῶν εἶναι γέρον, κατηγο-
 » ρεῖται ἐπὶ ὀκνηρίᾳ καὶ ἀδρανείᾳ· ἂν
 » νέος, ἐπὶ ἐλλείψει ἐμπειρίας. Ἐν συνόλω
 » δ' εἰπεῖν, τὴν πορφύραν, ἣν τώρα μοὶ
 » περιβάλλετε, θεωρῶ ἐντάφιον ἔνδυμα.»

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ ἀτυχοῦς Σατουρ-
 νίνου δὲν ἐβράδυναν νὰ ἐπαληθεύσῃσι.
 Συγκαταριθμεῖται δὲ καὶ οὗτος μετὰ τῶν
 δολοφονηθέντων Αὐτοκρατόρων.

Περαίνοντες τὴν μικρὰν ταύτην πραγ-
 ματείαν, τὴν σκοπὸν προτιθεμένην τοῦ νὰ
 καταδείξῃ τὰς ἡδύτητας τοῦ ταπεινοῦ
 βίου, προσεπιλέγομεν ἐν συντόμῳ ὅτι ἐν
 αὐτῷ μόνῳ ἀνευρίσκομεν τὴν εὐχαρίστησιν,
 ὑποτεθέντος τοῦ ἐνυπάρχειν εὐχαρίστη-
 σίν τινα ἐν τῷ ὑλικῷ τούτῳ κόσμῳ, καὶ
 ὅτι τὰ μεγαλεῖα τῶν ἐξόχων κοινωνικῶν
 καταστάσεων παρομοιάζουσι καταπότια
 ἐπικεχρυσωμένα, ἅπερ ἀρέσκουσιν ἀπλῶς
 εἰς τὴν ὄρασιν, οὐδόλως ἀφαιροῦντα τὴν
 πικρίαν τοῦ φαρμάκου. Αἱ διαλάμπουσαι
 ἐπιδείξεις εὐχαριστήσεως καὶ εὐδαιμονίας
 δελεάζουσι τοὺς ἀπλουστέρους καὶ μὴ εἰ-
 δοτας, περικαλύπτουσαι τὸ ἄγκιστρον, ὅ-
 περ, ἄνευ αὐτῶν καταφανῆς γινόμενον, ἤ-
 θελε διευκολύνει τὴν ἀληθῆ ἐκτίμησιν τῆς
 μηδαμινῆς αὐτῶν ἀξίας.

Ἐμ. Γιαγνακόπουλος.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ Εἰς ΧΡΗΣΙΝ ΤΟΥ ἈΝΘΡΩΠΟΥ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΠΟΤΩΝ.

Ἄναντιρρήτως τὸ πρῶτιστον καὶ φύσει
 ἄριστον τοῦ ἀνθρώπου ποτὸν, ἐξ οὗ καὶ
 πᾶν ἕτερον ποτὸν σύγκριται, ἐστὶ τὸ πόσι-

μον ὕδωρ, χρήσιμον εἰς κατάσβεσιν τῆς δίψης, εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν ὑδατωδῶν μορίων τοῦ ἡμετέρου ὀργανισμοῦ, τῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀποβαλλομένων, καὶ εἰς τὴν εὐκόλον διάλυσιν πολλῶν θρεπτικῶν οὐσιῶν, εὐκολώτερον οὕτω πεπτομένων καὶ εὐκολώτερον ἀπορροφωμένων. Ὅθεν καὶ οἱ ὑδροπόται τρώγουσι περισσότερον καὶ χωνεύουσι καλλίτερον ἢ οἱ οἰνοπόται, σπανίως δὲ περιπίπτουσιν εἰς διαφόρους τῶν γεννητικῶν καὶ οὐροποιητικῶν ὀργάνων βλάβας, καὶ ἰσχυροτέραν ἔχουσι τὴν τῆς μακροβιότητος δύναμιν, καὶ πολυτεκνότεροι καὶ εὐτεκνότεροι ἀποβαίνουσι, πάσχοντες οὕτω τὰ ἐναντία ὕσων συμβαίνουσιν εἰς τοὺς οἰνοπότας.

Μετὰ τὸ ὕδωρ ὁ οἶνος ὑπάρχει τὸ συνηθέστερον εἰς τὸν ἀνθρώπιν ποτόν, διάφορον ἔχων ἐνέργειαν κατὰ τὴν διάφορον ποιότητα τῶν στοιχείων αὐτοῦ, οἷον κατὰ τὸ ἄρωμα, τὸ ἀνθρακικὸν ἀέριον, τὸ σάκχαρον τὸ τανίνον κτλ. ἀλλὰ κυρίως εἰς τὸ οἰνόπνευμα ἀποδίδεται ἡ κυρία τοῦ οἴνου ἐνέργεια. Ὅθεν καὶ οἱ καλούμενοι ἀρωματικοὶ οἶνοι, οἱ ἐμπεριέχοντες δηλονότι αἰθέριόν τι ἀρωματικὸν στοιχεῖον, καὶ οἱ ἀφρώδεις οἶνοι ἢ οἱ ἐμπεριέχοντες ἀνθρακικὸν ἀέριον, ἐπενεργοῦσιν ὠφελίμως ἐπὶ τῆς εἰσαγομένης τροφῆς καὶ βλάπτουσιν ἐλιγώτερον τῶν ἄλλων εἰδῶν, οἷον τῶν στυπτικῶν καὶ γλυκέων ἢ ζακχαρωδῶν οἴνων. Τὸ στυπτικὸν καὶ τὸ ζακχαρώδες στοιχεῖον ἀποτελοῦσι τὸν οἶνον βαρὺν εἰς τὸν στόμαχον, ὡς ἐθίζομεν λέγειν, οἱ στυφοὶ δηλονότι καὶ γλυκεῖς οἶνοι βραδύνουσι τὴν πέψιν, χαλαρόνουσι τὸν στόμαχον καὶ παράγουσιν ἀνέμους. Οἱ δὲ ξυνοὶ οἶνοι, καὶ ἔτι χειρόν ἐάν ὦσι συγχρόνως καὶ στυπτικοί, οὐδόλως εἰσὶν ὑγιεῖνοι, λαμβάνουσι δὲ τὴν ποιότητα ταύτην ὅταν σχηματίζονται διὰ σταφυλῶν ὀλίγον ὥριμων καὶ φυομένων εἰς τόπους ψυχροῦς καὶ ὑγροῦς, ὡσπερ συμβαίνει εἰς τοὺς οἴνους τῶν βορείων χωρῶν. Περιφήμοι οἶνοι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡμῶν προγόνους ἦσαν ὁ τῆς Θράκης, τῆς Ἰκαρίας νήσου, τῆς Σμύρνης,

καὶ ὁ τῆς Ἐφέσου ἐν τοῖς παλαιότεροις χρόνοις, κατόπιν δὲ ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐφημίζοντο οἱ τῆς Χίου, τῆς Θάσου, τῆς Λέσβου καὶ οἱ τῆς Κῶ. Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ὁ Ἑλληνικὸς οἶνος ἐτιμᾶτο μεγάλως, ὥστε ἄπαξ μόνον ἐκέρνων ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὰ πολυτελῆ τῶν πλουσίων δεῖπνα. Ἡ δὲ τὸν οἶνον παράγουσα ἄμπελος εὐρέθη τὸ πρῶτον ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν ἣ ἑξαιρετὸς οἶνος ἐθεωρεῖτο ὁ παρὰ τῆ Ἀλεξανδρείᾳ μαρεώτης οἶνος καὶ ὁ τῆς Θεβαΐδος, τοσοῦτον λεπτὸς καὶ εὐπεπτος, ὥστε ἐδίδετο καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς πурέσσοντας, εἰς οὓς σήμερον ἡ ἰατρικὴ τέχνη παραγγέλλει μετ' ὠφελείας τὴν τοῦ ψυχροῦ ὕδατος χρῆσιν, καὶ ταύτην ἀφθονον κατὰ λόγον τῆς νύξημένης θερμοκρασίας τοῦ νοσοῦντος. Εἰρήσθω δ' ἐν παρόδῳ, ὅτι ἡ ὑδροθεραπεία ἐφαρμοσθεῖσα εἰς πάντα ἐν γένει τὰ εἶδη τῶν πυρετῶν, καθ' οὓς τρόπους καὶ καθ' ἃς περιπτώσεις ὀρίζει, ἔφερε καὶ φέρει σωτήρια ἀποτελέσματα.

Ἔτερα οἰνοπνευματώδη ποτὰ ἐν χρήσει τοῦ ἀνθρώπου εἰσὶν ὁ ζῦθος, ἡ ρακὴ, τὸ ροῦμ καὶ εἴ τι ὅμοιον. Ὁ ζῦθος ἐν πολλῇ χρήσει παρὰ τοῖς βορείοις λαοῖς, κατασκευαζόμενος ἐκ τῆς ζυμώσεως τῆς κριθῆς ἢ ἄλλων σιτηρῶν, πλὴν τῶν ἄλλων στοιχείων κύριον καὶ ἐνεργητικὸν στοιχεῖον περιέχει, ὡς καὶ ὁ οἶνος, τὸ οἰνόπνευμα, διὸ καὶ ὁ ζῦθος βλάπτει ἀναλόγως τῆς ποσότητος τοῦ οἰνοπνεύματος· εἶναι ὅμως λίαν θρεπτικὸς διὰ τε τὸ ἄμυλον καὶ τὴν ζάκχαριν, ἅτινα ἐμπεριέχει. Ἡ ρακὴ, τὸ ροῦμ, τὰ ροσόλια, γινόμενα διὰ τῆς ἀποστάξεως τῶν ζυμωδῶν ὑγρῶν καὶ ἐκ μόνου σχεδὸν οἰνοπνεύματος συγκείμενα, βλάπτουσι τὴν ὑγείαν τοῦ ἀνθρώπου πολὺ περισσότερον ἢ ὁ οἶνος καὶ ὁ ζῦθος. Ἐν γένει δὲ τὰ ταιαῦτα ποτὰ, πλὴν τῆς τοπικῆς τῶν βλάβης ἐπὶ τοῦ στομάχου, παρεμποδίζουσι καὶ τὴν ὑγιεινὴν τοῦ σώματος ἀποσύνθεσιν, καὶ διὰ τοῦτο οἱ κατάχρησιν ποιούμενοι τῶν ρηθέντων ὑγρῶν γίνονται βαθμηδὸν πυ-

λύσαρκοι· ἀλλ' ἢ τοιαύτη αὐτῶν πολυσαρκία ἀντὶ τοῦ παριστᾶν ἀληθῆ θρέψιν, ἀντὶ τοῦ σημαίνειν τόνωσιν καὶ εὐρωστίαν, ἐστὶ δηλωτικὴ ψευδοῦς καὶ ἀπατηλῆς θρέψεως, εἶναι αὐτὸ ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ λαὸς διὰ τῆς ἰδίας του γλώσσης φούσκωμα ὀνομάζει, καὶ ἐντεῦθεν ἀτονία καὶ χαλάρωσις τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ συνεπέρχεται. Μὴ παρασέσθω δὲ ἡ καρδία ἡμῶν· διότι ἡ μετρία χρῆσις τοῦ τοσοῦτον εὐαρέστου τῆς ρακῆς ποτοῦ, ἢτοι ἡ χρῆσις ἑνὸς καὶ δύο μικρῶν ποτηρίων ἐν ὥρᾳ γεύματος καὶ δείπνου, εἰσὶ μᾶλλον ὠφέλιμα, γεννῶντα εὐφρόσυνον αἰσθημα θερμότητος εἰς τὸν στόμαχον, καὶ ἐντεῦθεν ἐνισχύοντα αὐτὸν, καὶ τὴν πέψιν ἀποτελοῦντα εὐκολωτέραν καὶ ταχύτεραν, οὐδόλως δὲ ἐπηρεάζοντα τὴν γενικὴν τοῦ σώματος κατάστασιν.

Οἱ οἰνοπόται ἢ οἱ καταχρώμενοι τὸν οἶνον καὶ τὰ λοιπὰ οἰνοπνευματώδη ποτὰ, ἀναγκάζονται νὰ πίνωσι συχνάκις ὕδωρ δι' ἣν αἰσθάνονται ξηρασίαν τῆς γλώσσης καὶ τοῦ φάρυγγος, καὶ περαιτέρω περιπίπτουσιν εἰς ἀληθῆ ἀνορεξίαν καὶ δυσπεψίαν, διὸ καὶ συνήθως ὀλίγον οἱ τοιοῦτοι πεινώσι καὶ τρώγουσι, καὶ πάσχουσι συνήθως ὑπὸ ἐμετῶν ἀνὰ πᾶσαν σχεδὸν πρωίαν. Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα προέρχονται ἐκ τῆς πολλῆς ἐρεθιστικῆς ἰδιότητος τοῦ ἐν τοῖς ποτοῖς τούτοις ἐμπεριεχομένου οἰνοπνεύματος, ὅπερ πηγνύει τὸ φυσικὸν τοῦ στομάχου ὑγρὸν, τὸ συντελοῦν εἰς τὴν καλὴν αὐτοῦ λειτουργίαν. Εἰς τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα, τοῦ χρόνου προϊόντος, προστίθενται πυρώσεις καὶ καρδιαλγίαι τοῦ στομάχου, χρόνιαι φλογώσεις καὶ σκληρύνσεις τοῦ ὀργάνου τούτου, ἰδιαίτερά τινα ἐξανθήματα καὶ ἰδίως ἡ ἐρυθρὰ ἄκνη τῆς μινὸς μετ' ἐξογκώσεως αὐτῆς, ἐξ οὗ καὶ εὐκόλως προδίδονται καὶ ἀναγνωρίζονται οἱ οἰνοπόται, πρὸς δὲ φλογώσεις καὶ ὑπερτροφίαι τοῦ ἥπατος, τοσοῦτον συνεχῶς καταθασανίζουσαι αὐτούς, ὡς καὶ ὁ ὕδρωψ αὐτός. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τοῖς θερμοῖς κλίμασι κατ' ἀντίθετον λόγον πρὸς τὰ

ψυχρὰ κλίματα διὰ τὸ πλεονάζον ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἀνθρακικὸν ἀέριον πάσχουσι τὰ κοιλιακὰ ὄργανα καὶ ἰδίως τὸ ἥπαρ, προωρισμένον ἵνα καθαίρῃ τὸ αἷμα ἀπὸ τῶν ἀνθρακικῶν στοιχείων, ταῦτα δὲ πλεονάζοντα εἰς τὴν εἰσπνεόμενον ἀέρα ἀναγκάζουσι τὸ ὄργανον ἐκεῖνο εἰς μείζονα ἐνέργειαν, καὶ διατηροῦσιν αὐτὸ εἰς διηνεκῆ ἐρεθισμόν, διὰ ταῦτα ἐν τοῖς θερμοῖς κλίμασιν ἢ χρῆσις τῶν οἰνοπνευμάτων δύναται νὰ ἀποβῆ ἐπιζήμιος εἰς τὸ ἥπαρ καὶ ἐν γένει εἰς τὸν ὀργανισμόν τῶν κατόικων, ὅθεν ἐπήγασε καὶ ἡ θρησκευτικὴ πρὸς ταῦτα ἀπαγόρευσις τοῦ νομοθέτου τῆς Ἀραβίας. Τὰ αὐτὰ ποτὰ διευκολύνουσι καὶ τὴν γέννησιν τῆς ἀρθρίτιδος καὶ τῆς ποδάγρας, τῆς λιθιάσεως τῶν νεφρῶν καὶ τῆς οὐροδόχου κύστεως, καὶ τὰς λιθιάσεις τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀρτηριῶν· ταῦτα δὲ πάντα εὐκολώτερον ἐπέρχονται εἰς τοὺς καταχρωμένους ἅμα τὴν ζωϊκὴν διαίταν, καὶ ἰδίως τὰ κρέατα, καὶ ἀπέχοντας τῆς συνήθους κινήσεως τοῦ σώματος. Συνήθως εἰς τοὺς οἰνοπότας ἐστὶ καὶ ἡ χρόνια φλόγωσις τοῦ φάρυγγος καὶ τῶν βρόγχων, δι' ἣν οὗτοι ἀποβαίνουσι λίαν βραγχνώδεις, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη ἵνα ἀπέχωσι τῆς πολλῆς τῶν οἰνοπνευμάτων καὶ τοῦ οἴνου χρήσεως οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος ἀοιδοὶ ἢ ψάλται. Οἱ οἰνοπόται προσαποκτώσι καὶ ἰδιαιτέραν τινὰ τοῦ αἵματος δυσκрасίαν, δι' ἣν αἱ φλογώσεις τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων δυσκόλως διαλύονται καὶ καταβάλλονται διὰ τῶν φλεβοτομιῶν, καὶ ἐὰν κατὰ κακὴν αὐτῶν μοῖραν ἤθελεν ἐπιμείνει ὁ ἰατρός εἰς τὸ θεραπευτικὸν τοῦτο βοήθημα, γεννᾶται αἰφνιδία καὶ ἰσχυρὰ ἐξασθένησις, αὐξεται ὁ τρόμος τῶν μελῶν, καὶ ἐξεγείρεται ἡ παραφροσύνη. Πολλοὶ ἐκ τῶν οἰνοποτῶν περιπίπτουσιν εἰς εἶδός τι μαρμαροῦ, ἄλλοι δὲ τούναντίον εἰς ψευδῆ καὶ νόθον πολυσαρκίαν, ἀποκαθιστάμενοι ἐνίοτε καὶ βλάκες, ἐπιληπτικοὶ καὶ παραλυτικοί. Πρὸς τὰ ποικίλα καὶ δεινὰ ἀποτελέσματα ταῦτα, ὅσα ἐπιφέρει ἢ κατὰ

χρησις τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἄλλων οἴνο-
πνευματώδων ποτῶν, προστίθεται καὶ
αὐτὴ ἡ λεγομένη αὐτόματος κῦσις τοῦ
ἀνθρωπίνου σώματος. Πολυάριθμα παρα-
δείγματα, ἀναφερόμενα ὑπὸ ἀξιοπίστων
συγγραφέων, οὐδεμίαν ἀφίνουσιν ἀμφιβο-
λίαν περὶ τοῦ παραδόξου τούτου φαινο-
μένου. Εἰς τὰς πλείστας περιστάσεις ὑ-
πῆρχεν ἐντὸς τοῦ δωματίου καὶ πλησίον
τοῦ καέντος ἀνθρώπου κηρίον ἢ λυχνία
ἀνάπτουσα, εἰς ἄλλας δὲ οὔτε κηρίον ἀ-
νημμένον οὔτε λύχνος κείων. Τὴν καῦσιν
καὶ ἀπανθράκωσιν ταύτην ἐξηγοῦσι διὰ
τῆς οἴνοπνευματώδους κορέσεως ὄλων τῶν
ἰστών τοῦ σώματος, οἵτινες μόλις προσ-
ῆγγισαν πρὸς τὸ ἀνημμένον κηρίον ἢ λύ-
χνον, ἢ καὶ ἄνευ τῆς παρουσίας τούτων,
ἤναψαν καὶ κατεκάησαν διὰ τῆς ἐκ τοῦ
σώματος ἐκπνεομένης εὐφλέκτου ἀνθρα-
κικῆς οὐσίας, ἣτις φαίνεται πλεονάζουσα
ἐν τοῖς σώμασι τῶν καταχρωμένων τὰ
οἴνοπνεύματα.

Οὐδεὶς δ' ἐξ ἡμῶν ἀγνοεῖ καὶ τὴν με-
θυστικὴν τῶν ποτῶν τούτων ιδιότητα,
κατὰ πολλοὺς ποικιλλομένην βαθμοῦς,
ἀπὸ τῆς ἀπλῆς ἰλαρότητος καὶ εὐθυμίας,
ἀπὸ τῆς ἀκριτομυθίας καὶ ρητορικῆς πο-
λυλογίας, ἀπὸ τῆς ψευδοῦς κατανύξεως
καὶ μετανοίας, ἀπὸ τῆς μετὰ συντριβῆς
καρδίας ψευδοῦς ἐξομολογήσεως, μέχρι τῆς
ἐντελοῦς διαστροφῆς τῶν διανοητικῶν δυ-
νάμεων, μέχρι τῆς ἐντελοῦς σχεδὸν πα-
ραλυσίας τῶν σωματικῶν δυνάμεων καὶ
μέχρι τοιαύτης ἀναισθησίας, ὥστε οὐδὲ
τὴν ἐλαχίστην ἔχουσιν αἰσθῆσιν οἱ τοιοῦ-
τοι μέθυστοι, ὅποταν κακοποιᾷ ζῶα κα-
τατρώγῃσι τὰς σάρκας αὐτῶν ἢ ὅ-
ποταν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι κατασπαράττωσι
τὰς ἰδίας αὐτῶν σάρκας διὰ τῶν ὀνύχων
ἢ τῶν ἐδόντων ἢ καὶ διὰ μαχαιρῶν.
Εὐτυχῶς ἡ κτηνώδης αὕτη μέθη, σπανιω-
τάτη εἰς τὸ ἡμέτερον ἔθνος, συχνάκις ἀ-
παντᾶται παρὰ τοῖς Ρώσοις καὶ Ἄγ-
γλοις, καὶ κατὰ τρίτον λόγον παρὰ τοῖς
Γερμανοῖς. Παρ' ἡμῖν συνηθέστερον ἐπι-
κρατεῖ ὁ εὐθυμος, ὁ πολύλογος καὶ φίλερις

πότος, οὐδέποτε δὲ παρὰ ταῖς γυναῖξι,
τοῦθ' ὅπερ συχνότατον εἰς τὰς γυναῖκας
τοῦ λαοῦ τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Τὰ τοι-
αῦτα τῆς μέθης ἀποτελέσματα παραδειγ-
ματίζοντες οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιάται ἐμέ-
θυσον τοὺς εἰλωτας αὐτῶν, ὅπως οἱ ἐλεύ-
θεροι πολῖται τὰς ἀσχημίας τῶν μεθύσων
βλέποντες ἀποφεύγῃσι τὴν μέθην. Ὁ τῆς
Μιτυλήνης βασιλεὺς Πιπτακὸς διπλὴν
ἐπέβηκε ποινὴν εἰς τὸν ὅστις ἔπραττεν
ἐγκλημα ἐν καταστάσει μέθης, ἐν ᾧ ἢ καθ'
ἡμᾶς νομοθεσία θεωρεῖ τὸναντίον τὴν
μέθην ὡς ἐλαφρυντικὴν τοῦ ἐγκλήματος
περίστασιν. Καὶ αὐτοὶ οἱ τοῦ Δράκοντος
νόμοι αὐστηρῶς ἐτιμῶρουν τὴν μέθην.
Ζάλευκος ὁ τῶν Λοκρῶν βασιλεὺς καὶ νο-
μοθέτης εἰς μόνους τοὺς νοσοῦντας ἐπέ-
τρεπε τὴν χρῆσιν τοῦ οἴνου, ἀπαγορεύων
αὐτὸν τοῖς ἄλλοις ἐπὶ ποινῇ ἐξορίας. Ὁ
Μωσαϊκὸς νόμος διὰ τὸ φύσει νηφάλιον
καὶ σῶφρον τῶν Ἰουδαίων σιωπᾷ ὄλως
περὶ τῆς μέθης, ὁ δὲ χριστιανισμὸς ἀμαρ-
τίαν χαρακτηρίζει τὸ μεθύσκεσθαι οἴνω.
Οἱ ἀρχαῖοι τῆς Ρώμης νόμοι ἀπηγόρευον
τὴν χρῆσιν τοῦ οἴνου πρὸ τοῦ 30 ἔτους
τῆς ἡλικίας, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλ-
λίας κατεδίκαζον ἄλλοτε τοὺς μεθύσους
τὸ μὲν πρῶτον εἰς φυλάκισιν, τὸ δὲ δεύτερον
εἰς μαστίγωσιν, καὶ ἐν ὑποτροπῇ εἰς ἀπο-
τομὴν τῶν ὠτων καὶ εἰς ἀσιφυγίαν.

Κατὰ διαφόρους λοιπὸν ἐποχάς, καὶ
πολιτικοὶ καὶ θρησκευτικοὶ ἄρχοντες καὶ
βασιλεῖς πολλὴν ἔλαβον περὶ τῆς μέθης
πρόνοιαν, ἀλλὰ νόμοι καὶ ποινὰι, ἀντιστρα-
τευόμεναι εἰς τὰς ἕξεις τῶν λαῶν, εὐκό-
λως παραβιάζονται καὶ εἰς πλήρη μετα-
πίπτουσιν ἀχρηστίαν, ἐὰν μὴ πρότερον
λαλήσωμεν πρὸς τὸν ἠθικὸν ἄνθρωπον καὶ
διαπλάσωμεν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Διὸ καὶ
μόναι αἱ συνεχεῖς ἀγορεύσεις καὶ νομοθεσίαι,
μόναι αἱ ἐπιστημονικαὶ παρατηρήσεις περὶ
τῶν ὀλεθρίων συνεπειῶν τῶν οἴνοπνευμα-
τώδων ποτῶν, δύνανται νὰ μετριάξωσι
καὶ περιστέλλωσι τὰ ἀποτελέσματα αὐ-
τῶν, ὡς περὶ πρὸ πολλοῦ ἐγένετο ἐν Ἀμε-
ρικῇ τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ ἐν Ἀγ-

γλία, ἔνθα ἄνδρες ἐπίσημοι οὐ διαλείπουσι νύκτωρ καὶ ἡμέραν δημοσίᾳ καὶ ἐν συλλόγοις ἀγορεύοντες κατὰ τοῦ δεινοῦ τῆς μέθης πάθους, καὶ ἐπανελημμένως τὸν λαὸν διαφωτίζοντες, διότι καὶ εἰς τὰς χώρας ἐκεῖνας πολλαὶ χιλιάδες ἐτησίως θνήσκουσιν ὑπὸ τῆς μέθης, καὶ οἱ ἡμίσεις τῶν παραφρόνων καὶ τὸ τρίτον τῶν ἐγκληματιῶν καταριθμοῦνται εἰς τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Βάκχου. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ρωσίᾳ ἤρξαντο ἤδη σπουδαίως σκεπτόμενοι περὶ τῆς μέθης, μεγάλας καὶ καταστρεπτικὰς διαστάσεις λαμβανούσης εἰς τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ, οὐχὶ δὲ ὀλίγον ἐπεκτεινομένης καὶ εἰς τὰς ἀνωτέρας τῆς κοινωνίας τάξεις. Εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰ καὶ ὀλιγώτερον κοινὴ ἢ μέθη, ἀποτελεῖ ὅμως καὶ αὕτη μίαν ἐκ τῶν μεγάλων πληγῶν τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Πανταχοῦ λοιπὸν ἤρξαντο ἀποτεινόμενοι πρὸς τὸν ἠθικὸν ἄνθρωπον, συνιστῶντες καὶ ἑταιρίας ἐγκρατευτικὰς, αἵτινες κατέδειξαν εὐάρεστα ἀποτελέσματα, καὶ ἐξ ὧν κατεδείχθη ὅτι ζωηρὰ ἐνυπάρχει ἠθικότης εἰς τὰς καρδίας τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ, ἀρκεῖ νὰ ἐδηγῆται οὗτος ἐπιδεξίως, καὶ ἐπιδεξίως νὰ διευθύνηται πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ὀρθοῦ λόγου.

Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανὰ περὶ τῶν οἰνοπνευματωδῶν ἐν γένει ποτῶν μεταβαίνομεν δὲ νῦν εἰς ἕτερα ποτὰ οὐδόλως ἐμπεριέχοντα οἰνόπνευμα. Καὶ πρῶτον τὰ ποτὰ τὰ ἐμπεριέχοντα στοιχεῖα κομμώδη, ἐλαιώδη καὶ ζακχαρώδη, ὡς τὰ γαλακτώματα (σομάδες) καὶ αἱ τῶν σπερμάτων τοῦ κακάου (σοκολάτες), ἔχουσιν ἐνέργειαν χαλαρωτικὴν ἐπὶ τοῦ στομάχου, καὶ συχνάκις προκαλοῦσιν ἀνέμους ἢ ἀέρια. Τοιαῦτα ποτὰ, λαμβανόμενα μάλιστα κατὰ τὸ γεῦμα, βραδύνουσι καὶ ἀλλοιοῦσι τὴν πέψιν. Τὰ δὲ ποτὰ τὰ ἐμπεριέχοντα νιτρικὸν ὀξύ ἢ ἄλλο ὅμοιον φυτικὸν ὀξύ, ὡς αἱ λεμονάδες, ἔχουσι τὴν ιδιότητα τοῦ ἀμβλύνειν τὴν εὐαισθησίαν τοῦ στομάχου, καὶ ἐντεῦθεν ὠφελοῦσι τὴν πέψιν νευρικῶν τινῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἔχουσι πολὺ εὐερέ-

θιστον τὸν στόμαχον, καὶ τοῦναντίον βλάπτουσι τοὺς ἔχοντας χαῦνον καὶ πολὺ ἀδύνατον στόμαχον. Τὸ δὲ κοινὸν ὄξος ἐν μετριωτάτῃ χρήσει, ὡς τι ἄρτυμα τῶν φυτικῶν τροφῶν, θεωρεῖται ὡς ἀναπληροῦν τὴν ἀσθενῆ ὀξύτητα τοῦ φυτικοῦ ὑγροῦ τοῦ στομάχου, καὶ ἐπομένως ὠφέλιμον πρὸς τοῦτο. Ἐν γένει ὅμως ἢ κατάχρησις τῶν ὀξέων ποτῶν ἐξασθενεῖ εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους τὰς ἐνεργείας τοῦ στομάχου, ἐξ οὗ καὶ ἐπέρχεται ἀνορεξία, δυσπεψία καὶ ἕτεραι διαταράξεις τῆς πέψεως. Ἐτερον εἶδος ποτῶν εἰσι τὰ ἀρωματικά ποτὰ, οἷον τὰ τοῦ ἡδυόσμου, τοῦ ἐλελιφάσκου καὶ ἄλλων, ὅσα εἰσὶν ἐν χρήσει ὡς ἐλαφρὰ οἰκιακὰ ἰατρικὰ ἢ ὡς ἀποτελοῦντα μέρος τῆς κοινῆς ἡμῶν διαίτης, καὶ χρήσιμα ὡς ἐλαφρὰ ἐρεθιστικά τοῦ αἵματος καὶ τῶν νεύρων κατὰ διαφόρων δυσπεψιῶν καὶ ἐλαφρῶν πόνων τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων. Ἐντούτοις μεταξὺ τῶν ἀρωματικῶν θερμαντικῶν τούτων ποτῶν δύο εἰσὶν ἐν μεγίστῃ καὶ γενικῇ χρήσει, ὁ καφὲς καὶ τὸ τέιον.

Ἡ ἐνέργεια τοῦ καφέ ἐπὶ τοῦ στομάχου ἀποβαίνει ἐρεθιστικὴ, ἐπιφέρουσα αἰσθημα καύσεως καὶ θερμότητος, μάλιστα δὲ εἰς ἀνθρώπους ἀδυνάτους καὶ νευρικοὺς φέρει κακοδιαθεσίαν καὶ χαύνωσιν τοῦ στομάχου μετ' ἀνορεξίας καὶ δυσκόλου πέψεως· ἀλλ' ὅμως μετ' ἄφθονον γεῦμα καὶ δαψιλῇ πότον ὁ καφὲς διευκολύνει τὴν πέψιν καὶ ἐξουδετεροῖ τὰ λίαν ἐρεθιστικὰ ἀποτελέσματα τῶν ληθθέντων ποτῶν καὶ τροφῶν. Ἡ πολλὴ δὲ χρήσις τοῦ καφέ ρίπτει τὸν στόμαχον εἰς ἀτονίαν, εἰς δυσπεψίαν, εἰς μεγάλην ἀνορεξίαν μέχρι ἰσχνάνσεως τοῦ σώματος. Ὅταν δὲ ἐξακολουθῇ ἢ τοιαύτη χρήσις, εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους, νευρικοὺς μάλιστα καὶ ἰσχνοὺς, ἐπέρχεται παγετώδης τι ψυχὸς εἰς τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας ἢ ὀχληρὸν αἰσθημα ψυχὸς ἐπὶ τοῦ μετώπου, κεφαλαλγία ἐντονος, θαμβώματα τῆς ὄρασεως, σφαλερὸν βᾶδισμα, δύσπνοια, σκοτόδιος, καρδιοπαλμίαι καὶ αὕτη ἢ ἀλλοίωσις τοῦ ἠθικοῦ

χαρακτῆρος μέχρι μελαγχολίας καὶ εὐηθείας. Ταῦτα δὲ πάντα δένειναι ἀποτελέσματα τῆς τοπικῆς ἐνεργείας τοῦ καφέ ἐπὶ τοῦ στομάχου, ἀλλὰ τῆς γενικῆς ἐπὶ τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ. Ὁ καφὲς διεγείρει καὶ τὴν ἐγκεφαλικὴν ἐνέργειαν, διὸ καὶ ἐπίσχεται ἢ βραδύνεται πολὺ ὁ ὕπνος. Ὁ καφὲς πρὸς τούτοις διὰ τὸ ἐν αὐτῷ ἐμπεριεχόμενον ἀζωτικὸν στοιχείον, τὴν καφεΐνην, βραδύνει καὶ παρεμποδίζει ἐν μέρει τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν ὀργανικῶν στοιχείων τοῦ σώματος, ὅθεν καὶ οἱ καταχρώμενοι τοῦ καφέ ὀλίγον αἰσθάνονται τὸ τῆς πείνης αἶσθημα, καὶ ὀρθῶς ὁ λαὸς λέγει ὅτι ὁ καφὲς κόπτει τὴν ὄρεξιν, καὶ δικαίως θεωρεῖται ὡς μέσον οἰκονομίας τῆς τροφῆς. Ἐνεκεν δὲ τῆς τελευταίας ταύτης ιδιότητος καὶ διὰ τὴν ἐρεθιστικὴν του ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς καρδίας, ὁ καφὲς, ὡς καὶ τὸ τέιον, ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς πάσχοντας ἐξ ἀρθρίτιδος, λιθιάσεως καὶ καρδιακῶν νοσημάτων. Τὸ τέϊ ἔχει σχεδὸν τὰ αὐτὰ πρὸς τὸν καφέ νοσηρὰ ἀποτελέσματα, διὸ καὶ παραλείπομεν τὴν περιγραφὴν αὐτῶν.

Ὁ καφὲς ἐξ Ἀραβίας μετενεχθεὶς τὸ πρῶτον εἰς Εὐρώπην, συνετέλεσε κατὰ τὸν 17 αἰῶνα εἰς τὴν ἀνέγερσιν καφενεύων, πρῶτου τοιούτου καταστήματος ἰδρυθέντος ἐν Βενετίᾳ τῷ 1615. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 17 αἰῶνος, ὅτε δὲν ὑπῆρχον εἰσέτι ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Κόσμου πρωτεύουσῃ, ἐν Λονδίῳ, δημόσιοι ἀγορεύσεις οὐδὲ σύλλογοι οὐδὲ ἐφημερίδες πρὸς διάδοσιν τῆς κοινωνικῆς προόδου καὶ τῆς πολιτικῆς κινήσεως, τὰ καφενεῖα, ἅπερ ἐλλείπουσι σήμερον ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐχρησίμευον καὶ ὡς σπουδαῖα ὄργανα πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς δημοσίου γνώμης. Ὡσπερ δὲ παρ' ἡμῖν, οὕτω καὶ ἐν Λονδίῳ τότε ὁ θέλων νὰ εὕρη κύριόν τινα, ἠρώτα οὐχὶ ποῦ κατοικεῖ οὗτος, ἀλλ' εἰς ποῖον ἐφοίτα καφενεῖον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου οὐδεὶς ἀπεκλείετο δυνάμενος νὰ καταθέσῃ τὸν ἐβολὸν του ἐπὶ τῆς τραπέζης· ἀλλ' ὁμῶς ἕκαστος βαθμὸς καὶ ἐπάγγελμα, πᾶσα πολιτικὴ φατρία καὶ ὀρησκευτικὴ

ἔταιρίζ τῶν ρωμανο-καθολικῶν, τῶν πουριτάνων, κουακέρων καὶ τῶν πρεσβυτεριανῶν εἶχεν ἴδιον καφενεῖον. Ἐνταῦθα ὁ ἀχώριστος τοῦ καφέ σύνοδος, ὁ καπνός, ἐπλήρου δυσωδίας καὶ παχυλῆς ὀμίχλης τὴν ἀτμοσφαῖραν τοῦ καφενεῖου, οἱ δὲ ξένοι ἐξεπλήττοντο περὶ τοῦ πῶς τασοῦτοι ἄνθρωποι, καταλείποντες τὰς οἰκίας αὐτῶν, διέτριβον συζητοῦντες περὶ τῶν νέων τῆς ἡμέρας ἐν μέσῳ τῆς πνιγῆρας τῶν καφενεύων ἀτμοσφαίρας. Ἐν τῇ εἰσέτι ἀκατεργάστῳ μητροπόλει ἐκείνῃ ὑπῆρχον τότε καὶ καφενεῖα, ἐνθα ἠδύνατό τις νὰ συμβουλευθῇ καὶ αὐτοῦς τοὺς διασημοτέρους ἱατρούς. Ὁ Ἰωάννης Ρεδκλίφ, ὅστις περὶ τὰ τέλη τοῦ 17 αἰῶνος εἶχε τὴν μεγαλειτέραν τοῦ Λονδίνου πελατεῖαν, ἐπορεύετο καθ' ἑκάστην εἰς τὸ καφενεῖον Καραγουεῖ, ἐνθα ἐκαθέζετο ἔμπροσθεν τραπέζης καλῶς ἐστολισμένης, περιστοιχούμενος ὑπὸ φλεβοτόμων καὶ φαρμακοποιῶν. Καὶ οἱ Ἰουδαῖοι εἶχον ἰδιαίτερα καφενεῖα, ἐν οἷς διεπραγματεύοντο τὰ συναλλάγματα τοῦ Ἀμστελοδάμου καὶ τῆς Βενετίας. Οἱ ρωμανο-καθολικοὶ ἢ οἱ Παπισταὶ ἐφοίτων ὁμοίως εἰς ἴδια καφενεῖα, ἐνθα οἱ Ἰησουῖται ἐσχεδίαζον πυρκαϊὰς κατὰ τῆς μητροπόλεως καὶ ἐτεκταίνοντο ἀνατροπὰς τῶν καθεστῶτων, πιστοὶ οὕτως ἀναδεικνύμενοι μαθηταὶ τοῦ Ἰσπανοῦ Λαγιόλα, καὶ ἄρδην πανταχόσε ἀνατρέποντες τὴν ἠθικὴν τοῦ Εὐαγγελίου διδασκαλίαν, χάριν τῆς ἀπολύτου πνευματικῆς κυριαρχίας τοῦ Ἐπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης.

Ἀθῆνος, τὴν 4 Αὐγούστου 1874.

(Ἐκ τοῦ Ἀναγνωστηρίου)

Εὐάγ. Ἐμμαουήλ.